

Андрій Ротко
Надія Пономарська

З Афтанової кузні

Збірка віршів тети Парані і стрика Івана

З Афтанової Кузні

В пам'ять жертв акції “Вісла”

Редколегія: Андрій Ротко, Надія Полянська, Ольга Дейнеко

Зерстка тексту: Надія Полянська

Люстрації: Надія Полянська

Знімки з Архіву "Пантна" Андрія Ротко

Зласники знімок: Параска Ротко, Марія Баюс, Еміль Гойсак, Роман Горошак, Анна Перун, Стефан Семенюк, Марія Чухта, Марія Іццора, Леся Опар, Осиф Ротко, Василь Глива, Андрій Ротко

Проект обкладинки: Андрій Ротко, Надія Полянська

На обкладинці: Кузня в Музеї Лемківської Культури, Зиндронова

Спонсор друку 100 примірників

Об'єднання Лемків Канади

Торонто 2016 р

Видання Перше

Наклад: 200 прим.

Афтан Ротко, внук Теодора, син Семана з роду на рід коваль, народився в селі Пантна на Лемківщині. Як молодим хлопцем виїхав за хлібом до Америки. Після повороту заклав родину - оженився з Антоніною Шкирпан. У них було семеро дітей. Афтан працював на своїй землі, а також у своїй кузні. Виковував з заліза потрібні селянам знаряддя та підкови. Хата Афтана стала любови до Бога і сильного патріотизму.

духовною кузнею. Родинне щастя залишилася сама з неповнолітніми дітьми і старенькою мамою. Сильна духом, працьовита жінка старалася, щоб діти мали кусок хліба, були вбрани і не голодували. Але навіть у таких тяжких умовах не бракувало місця на виховання дітей в українському дусі. Незважаючи на небезпеку, Антоніна допомагала нашому підпіллю.

15 червня 1947 року наша родина поділила долю всіх жертв акції "Вієла". Вогонь, в Афтановій Кузні надалі горить, хоч і не виковується в ній залізо.

У 2001 році вийшла друком книжка "А рани не гойлися". Прем'єра фільму "І у сні, і наяву - Пантна" відбулася у 2013 році.

Шановний читачу, пропонуємо вам цю збірку віршів, родом з Афтанової Кузні.

Дякуємо Вам!!!

Параскевія Грицай (Т. Розмай)

Моя Туга

У селі Пантні, повіт Горлиці, 26 червня 1925 року, в родині Афтана і Антоніни Ротко народилася дочка Параскевія. Тут виросла і закінчила чотири класи сільської школи. Коли їй було 9 літ, помер батько. Життя примусило маленьку Параню тяжко працювати: нераз ходила на службу до багатих господарів. Під час окупації, крім німецької мови, у школі навчання відбувалось також і українською мовою. Рівночасно були організовані професійні курси книговедення, кремарства і садівництва. З того остатнього скористала Параня у 1944 році. Закінчила також господарську школу в Маластові. Після закінчення навчання самостійно провадила дитячий садочок в селі Ріпки. Підпільну працю розпочала весною 1945 року, була зв'язковою району Верховина до дня 27 серпня 1947 року, коли побратими по зброй з сотні Бродича відійшли на Захід. В той же час Параня разом з іншими жінками їде на понімецькі землі. Своїх рідних віднайшла коло Кожухова, куди були вигнані в рамках акції "Вісл". 17 грудня 1947 року була арештована, засуджена на 10 років ув'язнення. В тюремній камері укладає свої вірші. Після шести років і чотирьох місяців ув'язнення виходить на волю. У 1956-му році одружується з Ярославом Грицаем та поселяються в Зеленій Горі. Параня закінчує кравецькі курси і відкриває кравецьку майстерню. Її чоловік Ярослав працює друкарем. У вільні хвилини Параня списує вірші, які склала в тюрмі і пише нові. У 1965-му році разом з чоловіком виїхала до Канади. В новому місці проживання активно включилися в життя української громади.

Іове краще життя несподівано перервала хвороба чоловіка і
їого смерть: відійшов у вічність дорогий муж Ярослав.

/ своїх віршах в такий тяжкий для неї час Параня звертається
до Бога о поміч і нові сили. До сьогодні невтомно виконує
зеписаний наказ служити своїй церкві і Українському
цародові. За свій вагомий вклад Параня була неодноразово
нагороджена. У вільний час любить писати вірші, багато
читати та вспоминути минуле.

Лемковино, Лемковино, о яка ти пишна

Лемковино, Лемковино, о яка ти пишна
Так чудова і прекрасна, як квітуча вишня
Цвітом тебе прибирають од зими до зими
І нектаром наповняють славні полонини

Косар вийде на царину цвіту накосити
Щоб пахучим її сіном отару кормити
Ой отаро, отаронько, як ти мені мила
Даєш мені роботоньку, молока і сира

Та ще кожух на зимоньку, душу склонити
А поживним твоїм салом силу підкріпити
Не бракує також вовни, сукно виробляти
Щоб чугу і ховосьні на зими прибрati

Верховино, Верховино, красо верхів чару
Чи хто може оцінити Всевишнього дару
Чи хто зможе оцінити, хто зможе приняти
Ту прекрасну Лемковину до серця сховати

Т. Розмай
23.10.1984 р.

Чар Світу

Лемковино - чару
Прекрасний розмаю!
Не стрінеш у світі
Квітучої в квіти
Як ти, рідний краю

Співом соловейка
Пестиш і гартуєш
По горах-царинах
Чаром прив'язуєш

Хто може ті чари
Зі собою взяти
Той і на чужині
Наче у тернині
Не буде плакати

Не буде плакати
Ані банувати
Бо його серденко
Вверхі соловейко
Буде все співати
Пісні укладати
Свою Лемковину
Чарівну княгиню
В них відроджувати

Коли на чужині
Про неї співають
То там, на руйні
В рідній Лемковині
Мертві воскресають

Лемковино-гаю
Мій чудовий краю
Де би я не пішла
Тебе в серці маю

Т. Розмай
02.09.1983 р.

Моя Колиско

О, Лемковино, рідний краю
Моя колиско, чар розмаю
Що виколисав мене в горю
Причарувавши квітку мою

Потік так ніжно грав мі до сну
Хорами птичок будив вранку
В чарівні ночі, в зоряний час
Запах нектару голубив нас

Там виростала квітка моя
І наповнялась чаром душа
Сонце мінялось промінням крас
Гартував вітер у бурях нас

Бурею злою викинув в світ
Щоби шукати хресних доріг
Бо то доріжка моя свята
Любов і правда мого життя

О, як хотілось би дожити
Мою рідну колиску відновити
Щоб повернути у рідний край
Чаром пахучий в пісні розмай

Т. Розмай
14.10.1984 р.

Лемковино

В Лемковині вітер віс
В Лемковині сонце гріє
В Лемковині водограй
В Лемковині є розмай

В Лемковині воли пасу
В Лемковині сіно трясу
В Лемковині отаронька
В Лемковині дівчинонька

Лемковина - рідна мати
Там найлегше є дихати
Дітей любить і кохає
Своїм чаром притягає

Лемковина мила мені
Лемковина рідна мені
Лемковина - миру згай
Лемковина - волі край

Там я собі заспіваю
Там я собі загівкаю
Там я собі і поскачую
Не раз гірко і заплачу

За тобою пропадаю
Чар твій в душі я ховаю
Серцем люблю і кохаю
Все до тебе повертаю

Т. Розмай

Рано до всхід сонця

Як вийду си до всхід сонця
Стану на Грунику
Отру слезу гірку з лица
І тугу велику

Подивлюся на калину
Вона хрест квітом вбирає
Кожну слезу, як перліну
У стіп укладає

Там соловій собі свище
Скликує співаків
Косар косу вже рихтує
Косити бодяки

І потічок черчить ніжно
Чаром притягає
Ta зібрани ним перліни
На скалу скидає

І дивлюся на той криштал
Як ся розбиває
Розбитими перлинами
Криницю будує

Дай нам Боже ще дожити
Щоб з неї воду пити
Коло хреста під калином
Господа молитись

Щоби сонце волі зійшло
На золоті лани
Щастя долі повернуло
Розтяло кайдани

Хай калина розцвітає
На правдивій волі
Молодь Бога прославляє
У церковнім хорі

Дзвони волі нехай дзвонять
По всій Україні
І прощами наповняють
Святі місця її

Т. Розмай
20.07.1988

Один День Княгині Краси

Лемковино моя
Прекрасний мій краю
Не бракує в тебе
Всякого розмаю

Тут ялиця росне
І смерек до пари
І сосни коло них
Ніби їм в придане

Берест за старосту
Ясені за сватів
Буки, граби, дуби
Їм за музикантів

Берези, осики
Убрані за свашки
Верби і тополі
Коло молодої

Решта все в челяді
Тут ся вимішало
Щоби Лемковині
Все услугувало

Так її вибрають
Чудово вінками
Зеленого чару
З рясними квітками

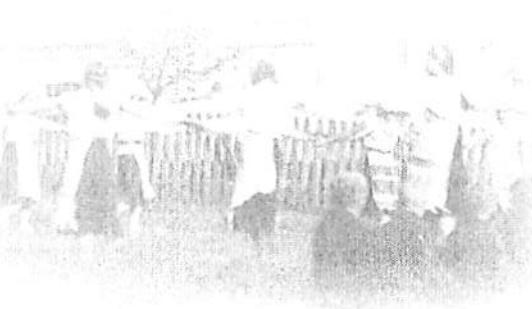
По них розсипують
Зіроньки росою
Пахучі букети
З чистою перлою

А сонце кидає
Чар світла Божого
І все оживає
Молячись до Нього

Ранком ранесенько
Все стає до життя
Найніжніші хори
Почуєш здалека
Осій там соловейко
Вивискує в гаю
При нім недалеко
Зозулі кувають

Тисячі солістів
В конкурсі співає
Всевишнього Творця
Кожний величає

Помолившись Богу
Спішить все до праці
Придбати сой чугу
І смачні колачі

Ген в горі високо
Орел си кружляє
Він поміж корчами
Здобичу шукає

З гори олень біжить
Боєм вистрашений
А ворони крячуть
Немов би скажені

А гомін горами
Скоро облітає
І звідкись звук рогу
Гучно доповняє

Сопілка озвалась
В полонині гаю
Овечки побігли
До води в ручаю

Дзвіночки на ший
Всі враз вибивають
Дівчата піснями
Гори звеселяють

Гори із верхами
В'ються ланцюгами
З-поміж них потічки
Пливуть мережками

Води, немов кришталь
Падають по скалах
Хлюпочуть, шепочуть
Ніби на гітарах

На високім дубі
Дятел вистукує
Немов би гітарі
Точно притакує

На галяві коні
Хтось там попасує
То повстанський відділ
Там сой кватерує

Одні зброю чистять
Другі приспівують
Треті щось нового
В книгу записують

Ще інші в потічку
Милися і прали
Щоби їх ніколи
вуши не кусали

Молодиці несуть
молоко в Криницю
Щоби си купити
гарненьку спідницю

Ще інші двигають
Ягоди до міста
Жеби сой придбати
Запаху до тіста

Дбайливий господар
Доорав новину
Щоби посадити
Деяку ярину

Десь в лісі озвалось:
"Гей мої волики!"
На схилах почувалось:
"Гов, мої коники!"

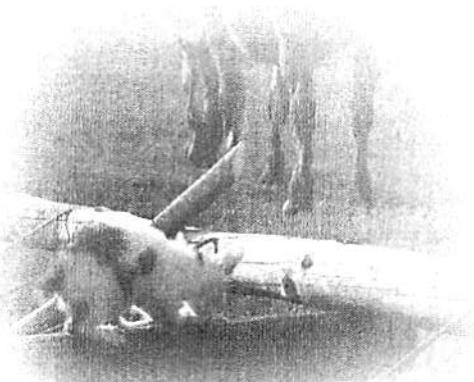
Хлопці поміж лісом
До дівчат гівкають
І згори на гору
Вісті передають

Над потоком в ямах
Сова загукала
Вона всіх зв'язкових
До себе кликала

А там при потоці
Воли ся моцують
Один перед другим
Рогами герцуєть

А пастухи кричать
Біжуть розганяти
Щоби їм не дати
Роги поламати

По царинах чути
Вже клепання коси
Косарі складають
Рівненько покоси

А сонце збирає
В крапелинах роси
Перелки вплітає
У шовкові коси

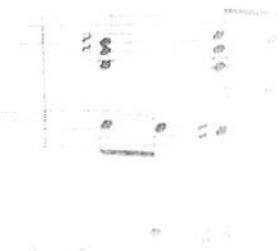
І стелить горами
Шовкове проміння
В'яже срібла сяйвом
Чар краси насіння.

І складає рідне
Намисто в дукати
Щоби Лемковину
Найгарніше вбрести

Сполошене птаство
То все оплескує
Своїм клекотанням
Чар той збагачує

А вівчар збирає
Ті прекрасні тони
В піснях зберігає
Історичні томи

Вітри підбирають
Несуть просторами
Щоби все почули
Брати за морями

По ґрунях і гаях
Дітвора шукає
Одно перед другим
Гриби си збирає

Наклавши кошики
Несуть їх до мами
Бо треба їм бігти
До школи з книжками

Дідусі ще пасуть
Коло хат корови
Школярі схиляють
Коло них голови

Котре призабуде
Їх поздоровити
Дідусь все готовий
Того насварити

"Де наосліп летиш
Смаркатий козаче?
Що з тебе виросте
Як діда не бачиш?"

Бабуня від рана
В полі працювали
Внукам коло себе
Все розказували

Часто повторяли:
"Передати мушу
А ти собі вкладай
В молоденьку душу

То не написане
Ніким і ніколи
А воно потрібне
Для нових поколінь

Як Господь наділить
Тебе здібностями
То всю то посписуєш
До книжки рядками"

Хоч не могли самі
Книжок прочитати
Зато потрафили
Крас оповідати

Про збійників шайки
Довбуша і Савки
Про славу пастуха
Захара Беркута

Всім, чого ся навчили
Довгими роками
Радо ся ділили
З малими внуками

На відпости часто
Далеко ходили
Багато доброго
В хату приносили

Охочо приймали
Гостей подорожних
Говорили, гостились
При тому ся вчили

Приходили до них
Люди із прозьбами
Вони лікували
Всякими зіллями

Дожили ще сами
Нашого повстання
Дивились на його
Гірке упадання

Сильні бої в горах
Щодня не втихали
Сусіди жорстоко
УПА розбивали.

Всі вони злучились
Прийшли на весілля
Пити кров невинну
Замість чарки вина

Одних забивають
А других катують
Третіх арештують
До тюрем пакують

І все то спліталось
В чар Княгині краси
Серед перел роси
Ридали покоси

Плакали і живі
Гіркими слезами
Вороги їх гнали
В незнане з торбами

І за ними пішло
Життя Лемковини
Бо тут не зістало
Ні однай пташини

Тільки гадюк море
Тут ся наплодило
Потоки і ріки
Ними заповнило

Чи може забути
Лемко Лемковину?
Чи може стрінути
Кращую Княгиню?

Кращую Княгиню
З Лемковини чаром
Такої вже нема
Шукати ей даром

О, Боже ласкавий
Дай лемкам дожити
Свою Лемковину
З мертвих воскресити!

Т. Розмай
05.09.1983 р.

Акція Вісла

Сорок сьомого шостого сонце не сходило
А вже польське військо Пантну окружило
Як прийшли до хати такий розказ дали
Щоб за дві години ми вже від'їжджали

Дочка каже: мамо! А син кричить: тату!
Як же ми лишимо нашу рідну хату
Бабуся не можуть ся опам'ятати
Що підуть на чуже десь там умирати

Од хати до хати військові заходять
І невинних людей з їхніх хиж виводять
Наказують скоро-скоро пакуватись
О, Боже, наш Боже, чи зможем щось взяти?

Люди вистрашені, тяжко повірити
Військові шаліють, мусиши від'їжджати
Не одна мати міцно заплакає
Чи побачить ще сина, в повстаннях лишає

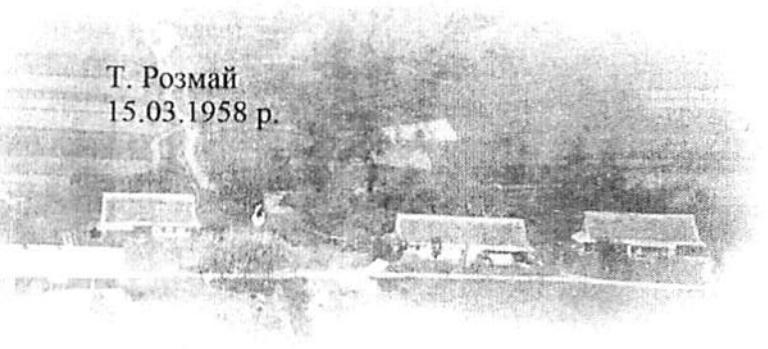
Дзвони ще в останнє в храмі задзвонили
І нашу жалобу в серцях подвоїли
Тут ми проживали Бог зна скільки віків
Тепер викидають, розказ урядників.

Хоча Лемківщина наша рідна мати
Хочуть Українців всіх з Пантної вигнати
Відобрести їм мову, щоб діти не вчили
Хоць лемко не говорив по-польськи ніколи

І дальше в дорозі людей арештують
До Явожна обозу за дроти пакують
Явожно-Явожно, скільки викінчило
Наших Душпастирів там похоронило

Наші рідні землі пусткою остались
А нами заселили понімецькі землі
О, краю май мілий, зелені Карпати
Я з засвіту верну, щоб вас не віддати

Т. Розмай
15.03.1958 р.

Де високі полонини

Де високі полонини
Цвіла правда-воля
Та бурею розігнана
За широкі моря

Гей, Лемковино, моя мила
О, яка ж ти пишна
Чом ти мене відкинула
Як цвіточку вишня?

Де високі полонини
Там чистенька вода
До неї рибки повертають
З глибокого моря

Гей, трембіто-трембітонько
За ким ти бануєш
Та здібного полководця
В гори приманюєш

Де високі полонини
Там потічок грає
В ньому зірки купаються
Бо він чар роздає

Гей, полонино, полонино
Овечок отари
Кому ж тепер приграває
Сопілка до пари?

Ой, царино-царинонько
Моя рідна мати
Я думкою повертаю
Там сили набрати

Гей, скрипичко моя мила
Де твої скрипалі?
Лиш де-не-де свідком церква
Кругом все пустарі

Т. Розмай

Гора Явір

На західній Лемковині
При кордоні на Яворі
Об'явилася бідній вдові
Божа Мати в Благодаті

Божа Мати об'явилася
Вдовиці з Висови
Тут просила поставити
Капличку на горі

Щоби могла замешкати
Тут на горі Явір
Стали люди привозити
Дерево волами

Збудували їй капличку
Згідно з вимогами
Щоби люди приходили
Молитись за нами

Приходили тут сироти
Немічні і хворі
Щоб здоров'я повернуло
Сил нових набрати

Під її опіку
Лемки ся віддали
І з надійом в серцях
До домів вертали

А на весну й осінь
Два рази до року
Відбувались одпости
Там кожного року

Сходили ся вірні
З цілої околиці
Щоб віддати пошану
Небесній Цариці

На престолі чудотворна
Марії ікона
На правій руці тримат
Господнього Сина

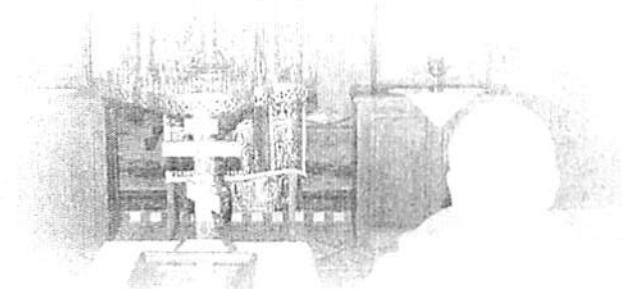
І надійшли роки війни
Які все змінили
Кордон військом обставили
Людей не пускали

Але люди знов ходили
Тепер за перепустками
Поки Лемків не вигнали
З землі рідної-маті

Так осталась у каплиці
Сама в пустім полі
Тільки були разом з Нею
На стінах ікони

Пришло військо відвідати
Але не молитись
І ікони попалили
Хотіли ся огріти

А в попелі ся лишила
Пресвятой ікона
Перемогла вогня силу
Не була спалена

Тої ночі сниться дочці
Фірї вдовиці
Мати Божа їй говорить:
"Іди до каплиці"

Зірвалася на світанку
Побігла на гору
Там віднайшла святу ікону
Забрала з собою

Так в укриттю перебувала
Ікона Марії
Поки Лемки не вернули
З чужини, з вигнання

І почали ту каплицю
З руїн піdnімати
Щоб ікону чудотворну
На місце вернути

І знов на цю гору Явір
Ідуть пішки вірні
О прощення тяжкіх гріхів
Просити Марію!

Т Розмай
1980 р.

Віра, любов, єдність

Вірте, брати мої милі
Любов нас з'єднала нині
З'їхалися в чужий ліс
Пригадати, де хто ріс

Ті Карпатські гарні гори
І чудові по них бори
Отароньки в полонині
Спів і сопілки в верховині

Рідну хату у садочку
І церковцю на горбочку
Той потічок, що дуркоче
Соловейка, що тьохоче

Всі ми добре пам'ятаймо
Рідний край не забуваймо
Там в Висові на Яворі
Божа Мати на Престолі

Вона кличе нас до хати
Щоби все відбудувати
На могилах предків роду
Тих, що пішли до походу

Вони нас обороняли
Життя своє за нас клали
Та не вдалось врятувати
Треба було виїжджати

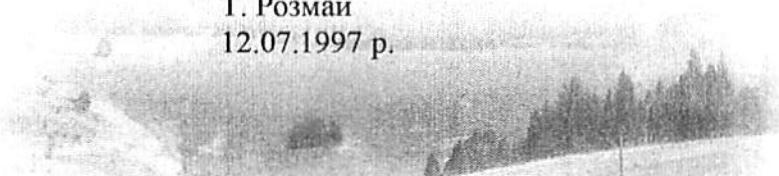
Старших й молодь арештують
До Явожна їх пакують
Діда, бабу із внуками
У світ незнаний вигнали

Там де життя процвітало
Тисячі хорів нам співало
Тепер мовчить і пташина
Терном скована Княгиня

О, Господи, дай дожити
Лемківщину воскресити
Явір-гору відновити
Божу Матір прославляти

Дай нам, Боже, добрий долі
Най забудем всі неволі
Щоби могти всім простити
І в любові разом жити

Т. Розмай
12.07.1997 р.

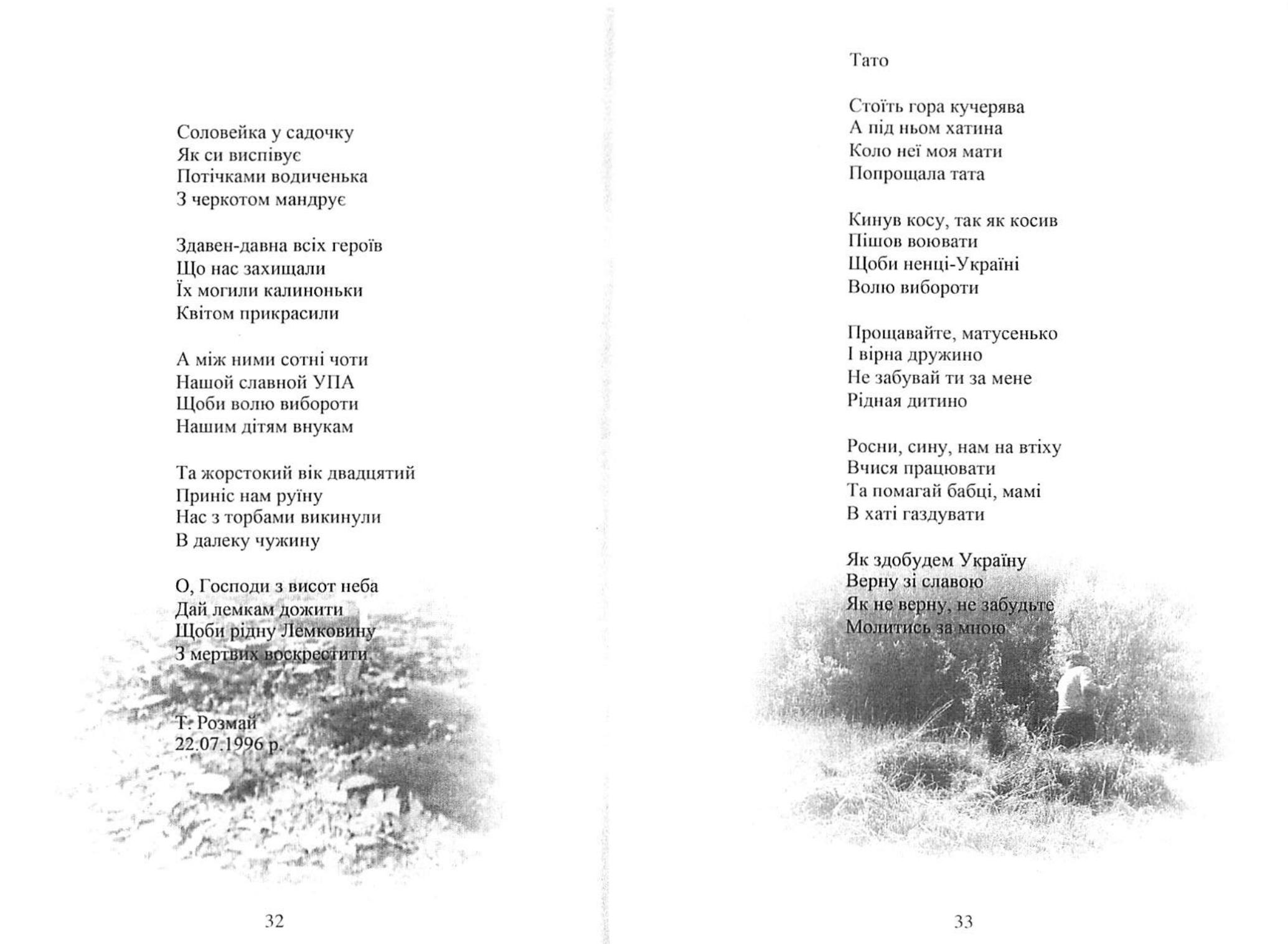
Любов

Повічте мі, любі брати
Що тут є рідного
Що нас вшитких притягнуло
Зі світа цілого

То любов наша велика
До нашої земельки
І до могил наших предків
До церкви-мамички

Зйшли ми ся всі здалека
Щоби пригадати
Нашу рідну Лемківщину
Зелені Карпати

Ті пахучі полонини
Овечок отари
Та дівочий спів в царині
Сопілку до пари

Тато

Стойть гора кучерява
А під ньом хатина
Коло неї моя мати
Попрощала тата

Кинув косу, так як косив
Пішов воювати
Щоби ненці-Україні
Волю вибороти

Прощавайте, матусенько
І вірна дружино
Не забувай ти за мене
Рідная дитино

Росни, сину, нам на втіху
Вчися працювати
Та помогай бабці, мамі
В хаті газдувати

Як здобудем Україну
Верну зі славою
Як не верну, не забудьте
Молитись за мною

Соловейка у садочку
Як си виспівує
Потічками водиченька
З черкотом мандрує

Здавен-давна всіх героїв
Що нас захищали
Їх могили калинонки
Квітом прикрасили

А між ними сотні чоти
Нашої славної УПА
Щоби волю вибороти
Нашим дітям внукам

Та жорстокий вік двадцятий
Приніс нам руйну
Нас з торбами викинули
В далеку чужину

О, Господи з висот неба
Дай лемкам дожити
Щоби рідну Лемковину
З мертвих воскресити.

Т. Розмай
22.07.1996 р.

Не журися, мій татоњку
Що я ще маленький
Не раз тобі я придамся
В годині тяженській

Зібрав хлопців, пішов в гори
Помкнув долинами
Дав нам знати, що злучився
Внеска з повстанцями

I так минув рік за роком
Мама все чекає
Вже бабусю поховали
Тато не вертає

Нема волі... Україна
Плаче кров'ю ненька
Її діти по Сибірі
Неволя тяженська

Як доросну, зброю возьму
Піду воювати
Визволимо Україну
За прикладом Вашим

Т. Розмай
22.09.1985

О, Пресвята!

О, Пресвята Царице Небес
Тебе взываю, як кожний в журбі
Прийди на поміч Покрове чудес
Промінь радості подай в біді

Де ж мені знайти кращої помочі
Як Твої ласки за все щедрі
Всім приділяєш і посилаєш
Всіх потішаєш і пригортасіш

О, Мати Божа, Мати Єдина
В Тобі надія моя одна
Поможи мені в моїй потребі
Відкрити мертві хвилі в житті

Відчини розум в його коморі
На добрі діла спрямуй думку
Віднови пам'ять, дай сили нові
Мій хрест донести в правді Святій

Т. Розмай

Для друзів

Кожна пташина навесні
Повертає в рідний край
Щоби тут гніздечко звити
Своїх діток викормити

Надія одна

Боже Всемогучий
Не залишай нас
У нашій недолі
В той тяжкий нам час

Дай сил подолати
Здвоєний тягар
Дай сил ще здобути
Рівноваги дар

Коли у вичерпанню
Тягар пригнете нас
Подай ласки руку
В безнадійний час

Божа Трійцько одна
Ти правдо свята
Сиріт охорона
Самітним життя

Т. Розмай

А в нас весни проминають
В рідний край нас не впускають
Бо на долі написано
Що не по то викинено

Прийшлося за море їхати
В новім краю проживати
Не журтіться, дорогенъкі
Тут в Канаді є рідненько

Люди дбають, помагають
Свої гнізда укріпляють
О, пресвята Тройця щира
Благослови хату, мила

Най здоров'я в нас царює
Щастя в долі не бракує
Для Канади нам гостинної
І для землі нашої рідної

О, Пресвята Діво Мати
В Покрови Благодати
Дай дожити, волі, миру
Щоб вернути в Лемковину

Т. Розмай
14.08.1985 р.

Коляда

Зійшла зоря з-поза моря
Над стаєнков стала
Де Пречиста Діва-Мати
Сина повивала

Всі ангели на небесах
Дитя прославляють
І цю радість в пісні тонах
Землі передають

Ту хвилину всьому світу
Зірнянка звіщає
Божим сяйвом всю Вселенну
Миром сповиває

Веде Царів ген зі всходу
Ісуса витати
Тільки Іроду лютому
Не хоче сказати

Ту чарівну тиху нічку
Святість наповняє
І кожному тиха радість
Серце звеселяє

І ми вірні Твої діти
В неволі віками
Просим чеснот правди-сили
Скрушити кайдани

Т. Розмай

Рождество

Сам Спаситель з висот неба
Нех Вас відвідає
Вашу хату в день Рождества
Щастям наповняє

Боже дитя благословить
Ваше покоління
Щоби воно пережило
Друге воскресіння

Всемогучий Ти, Господи
Воля Твоя мила
Посднати всі народи
В Тобі тільки сила

Збудувати рай на землі
Без меж і кордонів
Щоб всі стали в обороні
Правди Твоїй й Волі

Т. Розмай
07.12.1981 р.

Спаситель

Прийшов Ісус в землю страсті
Щоби нас всіх грішників спасти
Фарисеї ся змовили
Христа на смерть засудили

Вони Юді підплатили
Вони товпу згromадили
Вони товпі підказали
"Розпни, розпни!" - закричали

Терпить Ісус люті страсті
Просить Отця щоб не впасти
Додай Отче мені сили
Щоб донести хрест мій мiliй

І так тяжко скатуваний
Терниною увінчаний
Тричі з хрестом він падає
На Голгофу го двигає

Упавшого б'ють-катують
Жінки плачуть, го жалують
Перед сином мама стас
Жаль їй серце прошивас

А зімлівши упадає
Тяжкий хрест го придавляє
Киринець той хрест двигає
Нести його помогає

На Голгофті розпинають
І до хреста прибивають
Замість води жовч подали
Всі ся з нього насміхали

З хреста Ісус всім прощає
Отця свого тіж благає
Не пам'ятай гріху того
Що розп'яли Сина Твого

З хрестом його підвигають
Струги крові витрискають
Мати його умліває
На хрест муки споглядає

О, Сину мій примилений
За що терпиш опущений
Прийшов єси нарід спасти
А Ти терпиш люті страсті

Не плач, мати, не журися
Серце в горю звеселиться
Коли двигли хрест зі мною
Виповнили Отця волю

Так на хресті умирає
До Йоана ся звертає
Возь, поможи моїй мати
Щоб опіку світу дати

Про смерть Спаса всім звіщає
Сонце світло замикає
Громи земльом потрясають
Аж завісу роздерають

Кожне серце відчуває
Що Син Божий умирає
Фарисеї ся злякали
Тяжкий камінь на гріб склали

О, народе, що ти робиш
Що по Божій правді бродиш
Ти мав Спаса боронити
А допоміг його вбити

Боже чеснот з висот неба
Якже всім нам Спаса треба
Злого духа вихваляють
Людський рід му передають

Всемогучий, зглянися на нас
Та просвіти неміч в нас
Дай пізнати правду Бога
Перемогти нам ворога

Вірні діти, Матір мате
Хреста моего двигайте
Є то сила проти злого
І пропаде він від нього

Т. Розмай
30.03.1982 р.

Воля

Україно моя мила
Моя рідна ненька
За всі горя і наруги
Діждалась, серденько

Та чи в правді ти дождешся
Воленъки святої
За якую проливали
Кров твої герой

Грабували, окрадали
Тебе, бідну вдову
Руйнували, викидали
Твою рідну мову

Святі книги старовинні
В них списані права
Зникли з димом... Так бажала
Та совєцька влада

І ось тепер ту обдерту
До крові самої
В огні тебе розбудили
В погоні до волі

І нібито яничари
Волю здобувають
І вікові твої дуби
Тобі розкувають

О, Боже, додай сили
І проводу доброго
Щоби могли всі вернути
Своє лоня Твоєго

Зам'ятай, милив Боже
Суд тів антихриста
Наверни їх всіх до правди
До Ісуса Христа

Пай ті знати Божі правди
Де добро і лихо
Щоб на Твоїй рідній землі
Згасла злоба тиха

Допоможи, милив Боже
Наш край об'єднати
Щоби син Твій на вигнанні
Не мусів конати

Щоби правда процвітала
З нею рідна мова
Нею була голошена
Твоя свята воля

В мирі чесно працювати
Державу скріпляти
І на нашім чорноземі
Добро будувати

Т Розмай
15.09.1992

Калина

Розцвіла калина у зеленім гаю
Тут прощала дівчиночка сокола своєgo
Калина процвіла в білій квіт ся вбрала
А дівчина заручена на повстанця ждала

Щовечора виходила туди під калину
Виглядала миленького у знану годину
Нема його, не приходить, нема також вісти
Не розплете мою косу, під віночок сплести

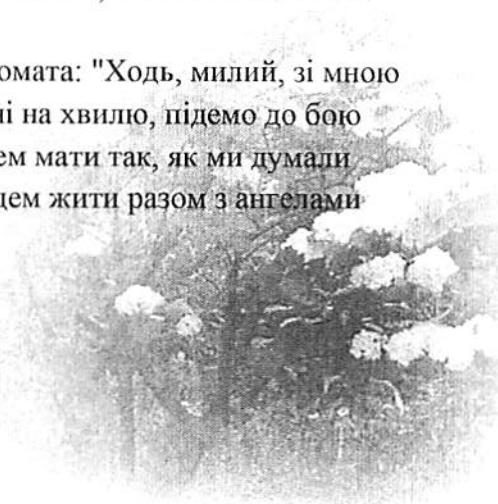
Де ти, милий, чорнобровий, де ти пропадаєш
Може ти вже у могилі сном вічним спочиваеш
Скажи мені, калино, де мій соколенько
Чи здобува ненці волю, чи пропав серденько

Іде знову під калину в мовлену годину
В крові лежить сій соколик, прикритий гіллями
Підбігає до милого, та він шепнув: "Гину!
Подай руку, моя мила, в остатню хвилину!"

Обнімає його міцно, кличе: "Помож, Боже!"
Та в остатнє го цілує, так як довго може
Поховала соколенька, з квітів вінок зплела
Положила на могилі, жменю землі взяла

Закинула автомата: "Ходь, милий, зі мною
Не залишай ні на хвилю, підемо до бою
І весілля будем мати так, як ми думали
В Україні будем жити разом з ангелами

Т. Розмай

Лети, Моя Тugo

Лети, моя тugo, у сиву далечінь
Далеко далеко звідти
Лети на Вкраїну, кохану, єдину
Чарівну, красуню у квітах

Лети Карпатами, степом над балками
Чаром водопадів вберись
Поглянь потоками своїм орлиним оком
Там води з джерела напийсь

Облети всі поля, де важилась доля
У крові мучеників кінця
За волю народу всі пішли до гробу
Та жити будуть без кінця

В уклоні сумує червона калина
Бо цвітів її овочі ронить
Колише ніжно, шепоче тихенько
Прощення героям просить

Заглянь і до тюрем що кругом за дротом
Де проклятий ворог гуляє
Свідомих вбиває, катує невинних
Хоч бачить, що вже му кінець

Провір добре лави у Києва брами
О дзвони Софії вдари
Привітай і Юра та Шевченка-друга
Низьким поклоном їм вклонись

Всесвіту Бога і Пророка його
Словам їхньої правди учись
Хай живе Україна, нероздільна, велика
За її волю борись

Борись і не падай, хоч доля гірка
За гори Києва і за Христа
За поля пшениці і лани життя
Дай світу - щастя, нам - до волі ключа

21.03.1983
Т. Розмай

Рідний край

Рідний краю дороженький
Як чудова казко
Так багатий і чарівний
Це лиш божа ласка

Божі дари є на столах
З квітучої землици
А в народі скарбів живих
Як води в криниці

Нема в світі тобі рівної
Щоби полюбити
Нема в світі більш чарівної
Щоб тя замінити

Тому серце мое лине
В розлогі Карпати
Де у горах, полонинах
Так легко дихати

Де почуєш милий голос
Співу соловейка
А з весною закуває
Сива зозуленька

І трембіта тут заграє
Луною пов'яже
Гори з вітром поєднає
Про долю розкаже

Іван Р. Пантнянський

Про цю долю, що викули
Предки той землиці
А від віків за гратами
Їх сини в в'язниці

По шматкови розірвали
На вшитки сторони
Її дітей відсилали
В каторжні обози

Неньки горя вже віками
Збирають лиш терня
І гартують рік за роком
Желізняка Гонту

Хоч не мало Івасюків
Замучили кати
Зато рід наш український
Буде проживати

Чи хтось в силі є витяти
Мій народ до ноги
Чи є в силі побороти
Всевишнього Бога!

О, Пресвята Діво Мати
Дай сил на ворогів
Щоби вони відступили
З батьківських порогів

Та приймий нас на суд Божий
Вільним вже народом
Не зляканим, без кайданів
Що було б соромом

Т. Розмай
06.01.1987

Рідний Край !!!

Іван Ротко народився в 1921 році в селі Пантна на Лемківщині. Був найстаршим з сімох дітей в родині Афтані і Антоніни Ротко. Від наймолодших років виявляв здібності до музики. Коли Іванові було чотирнадцять років, помер батько. Тягар праці на газдівці, крім мами, припав йому і ще молодшому брату Осифу. Його мрія мати своїх і трубку довго не могла ся здіснитися. Грав на позичених інструментах. Часто до їхньої хати приходила молодь і під звук ігрових гуслів танцювала. Мама, бачачи велику пасію і здібності сина, дозволила йому стяти два буки, а за продане дерево Іван купив трубку. Долучився до хлопців, які музикували в Пантні, учаючи вже в ансамблі по весіллях і забавах.

У час другої світової війни був на роботах у німеччині. Там зіржався і після війни разом з жінкою виїхали до Америки. Гляжко працюючи, будував краще майбутнє для своєї родини та юмагав мамі в краю. Як мав вільний час, знову брав гуслі і грав. Згодом заклав Український ансамбль і знову, хоч далеко від гір, грав на весіллях, забавах і концертах. Старший син, також Іван, унаслідував музичні здібності від батька. Коли син зоріс, долучився до гурту.

Музика була невід'ємною частиною Іванового життя. Він провадив церковний хор і компонував. Завжди хотів відвідати Лемківщину, рідну Пантну.... Але це не сталося. Може тому і писав вірші про свій незабутній рідний край, про який мріяв і завжди пам'ятав.

Наша Лемківщина

Де Бескид своїм верхів'ям
Туман храми протина
Це платок української землі
То наша Лемківщина!

Де у Карпатах зелених
Соломою крита хатина
Там всіх нас мати породила
То наша Лемківщина!

Де в кожному селі, на горбочку
Стойть церковця єдина
В якій до Бога ми молимось
То наша Лемківщина!

Де любитись всім нам наказувала
Наша Мати єдина
І до всього нас гартувала
То наша Лемківщина!

Іван Р. Пантнянський

Лемківщина

Лемківщино, Лемківщино
Стороно рідна
Осиротіла ти, рідна Мамо
Земле дорогая

Твоїх дітей розігнали
Ген в чужій краї
Нема кому розвеселити
Карпатській гаї

Затих голос сопілоньки
Затихли співи пастушків
Бур'яном заросли ниви
Стоять хижі пусті

На згарищах рідних сіл
Корчі вкоренились
Зруйновані Храми Божі
Мохами покрились

Один тільки жайворонок
В небесах співає
І зозуленька в верховині
Тебе потішає

Іван Р. Пантнянський

Сумує Лемковина

Там у горах, у Карпатах
Зозуля кукає
Засмучена Лемковина
Під ляхом страждає

Плаче вона поранена
Плугом осадника
Визирають гори-бори
Лемка-невільника

Плаче річка з потічками
Села зруйнували
Ліси-бори, верховину
Все лемкам забрали

Похилилась і церковця
Поросла мохами
Стойть бідна, мов сирітка
Зганьблена ляхами

В Верховині при потічку
Сіріють могили
В них наші повстанці
Сном вічним спочили

За народ вони, за правду
Голови зложили
Не зрадили Батьківщини
Присяг не зломили

Іван Р. Пантнянський

Рідний Край

Там, де блакить з ланом пшеничним
В далечині злучається, вважай
Тут села твої, родюча земля
Це все твій рідний край

Це прапор живий, непереможний
Під нього в ряди вставай
Борись за народ, правду й віру
Та за рідний край

Під покров Марії віддайсь
Ти за Бога жадай
Вона нам Покровителька наша
Поможе освободити рідний край

Воскресне воля, покращає доля
Повстане й на Україні рай
Оживиться любов народу
Усміхнеться наш рідний край

Як заграють дзвони свободи
Ти за героїв згадай
Що за свободу життя віддали
За Україну - твій рідний край!

Іван Р. Пантнянський

Весна

Сніги гинуть, воздух теплий
Сонце пригріває
Зеленіє верховина
Вся птиця співає

У Карпатах, Лемковині
Прегарна сторона
Бескид, немов хвилі морські
Вниз пливе долина

На верхах, немов сторожка
Ялівці шепочуть
У корчах їх срібні тіні
Із радощів скачуть

Понад лісом смерековим
Орел у блакиті
Знісся в гори і стрілою
В темний ліс пустився

На поляні, на кустриці
Там серни пасуться
Наш микита виліз з нори
Кругом розглянувся

У ліщині над потоком

Кукає зозуля
Воздух теплий, гай чудовий
Пахне м'ятка й зілля

Гомонить голос сопілки
Пастушки сміються
Реве весело худоба
Весною тішиться

Там під лісом вийшов з плугом
Лемко наш вусатий
Помолившись Богу, став він
Загони орати

Молодиці готуються
Компераї садити
Господині варять обід
Шлють у школу дітей

Долиною пливе річка
Потоки впливають
Мов післанці із Бескиди
Шумом розмовляють

В чистій воді попід скали
Там рибки граються
А здовж річки понад води
Лози похилились

Посеред сіл храми Божі
З хрестами, банями
А в них Отці духовні
Моляться за нами

Вся природа славить Бога
Кожний своїм даром
За Покров Пречистій Діві
Із любовним жаром

Іван Р. Пантнянський

До єдності, брати Лемки!

До єдності, брати лемки
Руки простягаймо
І з любов'ю в серцях наших
До праці ставаймо

Обіймімся, як брат з братом
Єдності держімось
І до праці корисної
Всі ми враз берімось

Любов і єдність, брати мої
Це зброя народу
Всім нам треба єднатися
І любити згоду

В єдності сила народу
Брати, памятаймо!
Всякі сварки і незгоду
Всі ми обминаймо

Де любов і згода панують
Там благословення Боже
Незгода народ руйнує
Там і життя не гоже

Тож кличу Вас, брати лемки
Єднаймось всі нині
Жертвуймо всі наші сили
Нашій Лемківщині!

Іван Р. Пантнянський

Якби був народ народом

Якби був народ народом
Не було б лиха, клопоту в світі
Жив би світ в згоді з Богом
Сповняв би заповіді, дані в Заповіті

Якби був народ народом
Не бажав би нікому злого
Мали б люди страх перед Богом
Панувала б любов до ближнього

Якби був народ народом
Боронив би честь люду всього
Поступив би світ чесним ходом
Поважав би і найбіднішого

Якби був народ народом
Не судив би брат брата свого
Не кидав би нікому в очі болотом
Не знаючи причини, болю серця його

Якби був народ народом
Обминав би всякі знущання люті
Не було б страху перед ворогом
Панувала б воля і Божий мир на світі

Іван Р. Пантянинський
17.06.1973 р.

Час пробудиться

Час пробудиться, любі країни
До праці корисної стати
Для Лемковини там, де руїни
Наших дорогих братів спомагати

Ставайте, браття, сильно на ноги
Відчинім серця щирої любови
Всі обминаймо обманні дороги
Щоб не сміялись з нас вороги

З вірою вперед поступаймо
Рятуймо тих, що погибають
Прокляттям на них не кидаймо
Подаймо руки всім, що падають

Шляхом любові прямуймо до згоди
Бережім всі заповіді Божі
Стань в обійми, український народе
Поблагословить Бог і нішле дні гожі

Братя, ворогам служить перестаньмо
Застановімось над собою добре
Любов і тверду віру зберігаймо
Щоб обминути всякес горе

Ширить сатана незгоду всюди
Ловить на дусі слабий люд
Сіє неправду, щоб всіх завернути туди
Де горе, ненависть, гріх і блуд

Час пробудитись, любі краини
В обороні свого на сторожі стати
З'єднані в силу, дочекатись днини
Гімн слави і волі заспівати

Іван Р. Пантнянський
20.05.1973 р.

Наша Молитва

Боже Творче, Царю світа
Просимо з слізами
Пошли любов, хай розцвіта
Між нами лемками

Натхни духом синів наших
Щоб зросли у силу
Полюбили всі звичаї
Лемковини милой

Розбуди всіх, що заснули
На шляху свого життя
Наказ батьків призабули
У чужих шукають щастя

Зішли сонце, хай засяє
В темноті сердець їх
Любов і єдність хай зростає
Боже, благослови всіх

Іван Р. Пантнянський

Молитва

Змилосердись, Боже, над нами
Прости немічним нам всім
Не дай, щоб у грісі загинули ми
Відчини очі невірним всім

Щоб побачили світло Твоєї правди
Зі шляху пропasti зйшли
В покорі, ніжно, в любові завжди
Тобі, наш Боже, свій поклін принесли

О Боже, прости слугам немічним
Відверни їх ворога, сатану від них
Шоб зрозуміли серцем і духом своїм
І завернули на шлях праведних

Щоб відкинули сатану від них
Прийняли Спаса Ісуса Христа
Шляхом любови дочекались днів
Звеличання Йосифа у святих рядах

О Боже, дай сил, єдності тим усім
Що боряться за Патріархат свій
Приверни любов невірним, знання
Шоб зрозуміли Український наш народ

О Боже, прости нам, усім немічним
Бо ніхто не знає, чим грішить
Скріпши довір'ям, любов'ю і знанням
Прийми молитви наші, нашу ніжність

Іван Р. Пантнянський

На Великден

Заграли Воскресні дзвони
Заграли наші серця
Христос Воскрес! - заспівали люди
Понесли просяби в небеса

О, Христе Боже, що страждав
І за народ на хресті помер
У перемозі з мертвих встав
Ти Цар всесвіту тепер

Прости нам немочі наші
Зйшли нам любов і мир
Щоб під прапор волі стали ми
Щоб закінчилася недоля і ясир

Хай з дзвінниць гоносять дзвони
Хай лине Воскресна пісня
Залине гомін у Карпатські гори
У мири заживе лемківська сім'я!

Іван Р. Пантнянський

На Великденъ

Лунає гомін Воскресних дзвонів
Чарівним звуком не тим як все
Людині - волю, кращих днів
Світові - світло, правду несе

Гудуть всі дзвони, як ще ніколи
Несеться гомін Воскресної пісні
Бо розжарився вогонь любові
В серцях народу української сім'ї

Лунає пісня "Христос Воскрес"
Радіє нарід, забувши горе
Радість з тugoю в серцях бореться
Несеться дихом ген-ген за море

До рідної хати, села, церкви
Де колись дітьми бавилися
Зелених Карпат, березових лісів
Там Україну любити вчилися

Потекли слізни, бачучи горе
Руїна, нужда, поневолення
Не гудуть дзвони, як гуділи колись
Очікують радісного Воскресення Дня

Іван Р. Пантянинський

Великденъ

Дзвоняль дзвони в Божім світі
І сонце всміхнене встає
Промінням своїм всім, що в темноті
Святий день Божий звіщає

Лунає пісня "Христос Воскрес"
Усім слізоза в очах стає
Радісний день, ясність з небес
Пекельну тьму прориває

Линемо духом зі слізозами в очах
В рідну хатину на Лемковині
Як було колись в дитячих часах
Згадуєм радісно ми всі на чужині

Зриваються жаль і злість у дусі
Супроти знущань над рідними
Господи, прости катам без душі
Заховай перед муками вічними

Просвіти уми катам невірним
Пошли ласку любові їм
Відчини очі, поверни віру грішним
Даруй провини немічним всім

Боже, духом любови надхни всіх
Прожени ненависть з лиця світу
Залунає спів пісень воскресних
Народ слухатиме Божого завіту

Зйдемось всі ми на Лемківщині
Вільно, свободно, без страху і знущань
Заспіваєм разом "Христос Воскрес" нині
Кінець мук, тортур і карань

Іван Р. Пантнянський

Лемки, пробудітесь!

Пробудітесь, брати лемки
Не пора дрімати
Час піднятися на душі
До змагань ставати

Шануйте брат брата
Свого не стидайтесь
Простіть собі все взаємно
Більше не гнівайтесь

Забудьте у серцях ваших
Всі жалості давні
Замість них, хай в нас оживуть
Всі чесноти гарні

Всі в єдності проживайте
Сварки уникайте
Всі з любов'ю, щирим серцем
До праці ставайте

Лиш тоді ми, брати лемки
Лихо поборемо
Як в єдності ми всі разом
До праці станемо

Іван Р. Пантнянський

Ой Лемко я си Лемко

Ой, Лемко я си Лемко
Та з під самой Магури
Не було в селі лішого
Від мене ту піхури

Ой, Лемко я си Лемко
Лемківська хижка мала
Придала б мені би ся
Газдиня досконала

Ой Лемко я си Лемко
Жил я собі весело
Як собі я заспівал
То чуло друге село

Ой, Лемко я си Лемко
Жив си я ту барз добре
Поки мня не вигнали
Гей, на західні землі

Гей, на західні землі
Та поміж чужих людей
Думали вони собі
Що Лемків юж не буде

Ой, Лемки ми си Лемки
Ми гірськи тверди люди
Своїого ся тримаме
І в гори повертаме

Осиф Ротко
Син Афтана

Вірші Параскевії Грицай (Т. Розмай)

Моя Туга

Лемковино, О яка ти пишна	9
Чар Світу	10
Моя Колиско	11
Лемковино	12
Рано до всхід сонця	13
Один День Княгині Краси	15
Акція Вісла	22
Де Високі Полонини	24
Гора Явір	25
Віра, любов, єдність	29
Любов	31
Тато	33
О, Пресвятая	35
Надія Одна	36
Для Друзів	37
Коляда	38

Рождество	39
Спасител	40
Воля	43
Калина	45
Лети, Моя Туго	47
Рідний Край	49

Вірші Івана Р. Пантнянського

Рідний Край !!!

Наша Лемківщина	53
Лемківщина	54
Сумус Лемківщина	55
Рідний Край	56
Весна	57
До Єдності, Брати Лемки	59
Якби Був Народ Народом	60
Час Пробудиться	61
Наша Молитва	63
Молитва	64
Великденъ 1	65
Великденъ 2	66
Великденъ	67
Лемки, Пробудіться	69
Ой Лемко я си Лемко	70

KUZNIA-КУЗНЯ